

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-54/23 – 1

Predmet C-54/23

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

3. veljače 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

10. siječnja 2023.

Tužitelj:

WY

Tuženici:

Laudamotion GmbH

Ryanair DAC

BUNDESGERICHTSHOF (SAVEZNI VRHOVNI SUD, NJEMAČKA)

RJEŠENJE

[*omissis*]

[*omissis*]:

10. siječnja 2023.

[*omissis*]

u sporu

WY, [*omissis*] Düsseldorf,

tužitelj i podnositelj revizije,

[*omissis*]

protiv

1. Laudamotion GmbH, [omissis] Schwechat (Austrija),

tuženik i druga stranka u revizijskom postupku,

2. Ryanair DAC, [omissis] Dublin (Irska),

tuženik

[omissis]

X. građansko vijeće Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) nakon rasprave održane 10. siječnja 2023. [omissis]

riješilo je:

Postupak se prekida.

U skladu s člankom 267. UFEU-a, Sudu Europske unije upućuju se sljedeća pitanja o tumačenju Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta [...] te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21. i ispravak SL 2019., L 119, str. 202.):

1. Je li pravo na odštetu zbog kašnjenja leta od najmanje tri sata u skladu s člancima 5., 6. i 7. Uredbe općenito isključeno ako putnik u slučaju mogućeg dužeg kašnjenja putuje zamjenskim letom koji je sam rezervirao i tako stigne na konačno odredište s kašnjenjem manjim od tri sata ili pravo na odštetu u toj situaciji dolazi u obzir u svakom slučaju ako već prije trenutka kad se putnik najkasnije mora prijaviti za let postoje dovoljno čvrsti elementi koji upućuju na to da će doći do kašnjenja na konačno odredište od najmanje tri sata?
2. U slučaju da na prvo pitanje treba odgovoriti u potpunem smislu: zahtijeva li pravo na odštetu zbog kašnjenja leta od najmanje tri sata u skladu s člancima 5., 6. i 7. Uredbe u navedenoj situaciji pravodobnu prijavu putnika za let u skladu s člankom 3. stavkom 2. točkom (a) Uredbe?

Obrazloženje:

- 1 I.Tužitelj od prvotuzenika traži plaćanje odštete na temelju Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta [...] te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ)

2

Anonimizirana verzija

br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21. i ispravak SL 2019., L 119, str. 202., u daljnjem tekstu: Uredba o pravima putnika u zračnom prometu).

- 2 Tužitelj je kod drugotuženika rezervirao povratni let iz Düsseldorfa za Palmu de Mallorcu. Prvotuženik je bio stvarni zračni prijevoznik. Odlazni let predviđen je za 31. listopada 2019. Let je u polasku kasnio šest sati. Tuženici nisu ponudili tužitelju raniji zamjenski let. Tužitelj je zbog dogovora koji je imao na odredištu samostalno rezervirao zamjenski let i stigao u Palmu s kašnjenjem manjim od tri sata.
- 3 Tužitelj je tvrdio da je pravodobno stigao na prijavu za let te da ga je prvotuženik ondje obavijestio o kašnjenju.
- 4 Tužitelj je od prvotuženika tražio plaćanje odštete u iznosu od 250 eura i nadoknadu izvansudskih troškova savjetovanja s odvjetnikom, dok je od drugotuženika na temelju stupnjevite tužbe tražio informacije o iznosu porezne uštede i plaćanje iznosa koji proizlazi iz tih informacija. Općinski sud naložio je drugotuženiku djelomičnom presudom da pruži navedene informacije i odbio je tužbu protiv prvotuženika.
- 5 Žalbeni sud odbio je žalbu koju je tužitelj podnio protiv djelomičnog odbijanja tužbe. Tužitelj ustraje na svojem prvostupanjskom zahtjevu protiv prvotuženika revizijom koju je dopustio žalbeni sud. Prvotuženik osporava pravni lijek.
- 6 II. Žalbeni sud smatrao je da prvotuženik nije obvezan platiti odštetu u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (c) i člankom 7. stavkom 1. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu, iako je let koji je izveo tuženik kasnio u dolasku više od tri sata. Naime, tužitelj se nije ukrcao na taj let i stigao je na konačno odredište s kašnjenjem manjim od tri sata. Nije relevantno to što je tužitelj sam organizirao zamjenski let. Tužitelj također nije u položaju koji je nepovoljniji u odnosu na položaj u kojem bi bio da je putovao letom koji je izveo prvotuženik. U skladu s uvjetima iz članka 280. stavka 1., članka 281. stavaka 1. i 3. i članka 281. Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) (Građanski zakonik), tužitelj može potraživati naknadu troškova zamjenskog prijevoza koji je sam rezervirao.
- 7 III. Odluka o reviziji ovisi o tumačenju članka 3. stavka 2., članka 5. stavka 1. točke (c) i članka 7. stavka 1. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu.
- 8 1. Prema sudskoj praksi Suda Europske unije, putnik ima pravo na odštetu predviđeno člankom 5. stavkom 1. točkom (c) u vezi s člankom 7. stavkom 1. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu ako stigne na svoje konačno odredište s kašnjenjem u dolasku od najmanje tri sata (vidjeti samo presude Suda od 19. studenoga 2009., Sturgeon, C-402/07 i C-432/07, [omissis] t. 61. i 69.; od

23. listopada 2012., Nelson, C-581/10 i C-629/10, [*omissis*] t. 37. te rješenje Suda od 12. studenoga 2020., KLM, C-367/20, [*omissis*] t. 27.).

- 9 2. Ako se polazi od toga, brojni argumenti idu u prilog tomu da odštetu ne treba platiti ako putnik u slučaju mogućeg dužeg kašnjenja putuje zamjenskim letom koji je sam rezervirao i tako stigne na konačno odredište s kašnjenjem manjim od tri sata.
- 10 (a) Prema sudskoj praksi Suda, putnici koji traže odštetu zbog dužeg kašnjenja načelno ne moraju ukrcajnom propusnicom dokazati svoju prijavu za navedeni let, ali situacija može biti drukčija ako se dokaže da ti putnici nisu prevezeni na predmetnom zakašnjelom letu (presuda Suda od 24. listopada 2019., easyJet, C-756/18, [*omissis*] t. 33. i sljedeća).
- 11 To se vjerojatno temelji na premisi da pravo na odštetu zbog dužeg kašnjenja načelno imaju samo putnici koji su putovali predmetnim letom i stvarno stigli na konačno odredište s kašnjenjem od najmanje tri sata.
- 12 (b) Ta premissa u skladu je s temeljnim razmatranjima iz kojih Sud izvodi obvezu plaćanja odštete u slučaju dužeg kašnjenja u dolasku, koja nije izričito predviđena Uredbom.
- 13 Sud temelji tu pravnu posljedicu osobito na načelu jednakog postupanja iz prava Unije, u skladu s kojim se u sličnim situacijama ne smije postupati na različite načine i u različitim situacijama na isti način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano. Pritom smatra da je odlučujuća okolnost ta da se putnici na letovima s dužim kašnjenjem u dolasku i putnici na otkazanim letovima u pogledu prava na odštetu predviđenog Uredbom nalaze u sličnoj situaciji jer moraju pretrpjeti slične neugodnosti, odnosno kašnjenje od najmanje tri sata u odnosu na prvotni plan njihova leta (presude Suda od 19. studenoga 2009., Sturgeon, C-402/07 i C-432/07, [*omissis*] t. 50. i sljedeće te od 23. listopada 2012., Nelson, C-581/10 i C-629/10 [*omissis*]).
- 14 Stoga činjenice kojima se nalaže jednako postupanje načelno zahtijevaju da su dotični putnici stvarno stigli na konačno odredište s kašnjenjem od najmanje tri sata. Na temelju toga može se zaključiti da za priznavanje prava na odštetu nije dovoljno da je, u slučaju hipotetske uzročne veze, putnik morao prihvatiti takvo kašnjenje.
- 15 (c) Ako se polazi od toga, okolnost da zračni prijevoznik nije ispunio svoju obvezu da ponudi zamjenski let kojim se kašnjenje moglo izbjeći ne bi sama po sebi trebala dovesti do drukčije ocjene.
- 16 (aa) Međutim, prema sudskoj praksi Suda, jedna od mjera koja se zahtijeva od zračnog prijevoznika u slučaju kašnjenja ili otkazivanja jest ponuditi putniku drugu mogućnost izravnog ili neizravnog preusmjeravanja letom koji izvodi predmetni ili drugi zračni prijevoznik i koji manje kasni u dolasku od sljedećeg

leta predmetnog zračnog prijevoznika, osim ako izvođenje takvog preusmjeravanja za predmetnog zračnog prijevoznika predstavlja nepodnošljivu žrtvu u pogledu kapaciteta njegova poduzeća u relevantnom trenutku (presuda Suda od 11. lipnja 2020., LE/TAP, C-74/19, [omissis] t. 61. i presuda Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) od 6. travnja 2021., XZR 11/20, [omissis] t. 41.).

- 17 Povreda te obveze sama po sebi ipak ne stvara pravo na odštetu u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu. Točno je da ta obveza služi tomu da se, ako je to moguće, izbjegne otkazivanje ili kašnjenje. Međutim, u skladu s Uredbom, pravo na odštetu postoji samo u slučaju kašnjenja od najmanje tri sata.
- 18 (bb) Pravo na odštetu u takvim situacijama ne bi moglo proizlaziti iz načela jednakog postupanja samo zbog činjenice da i povreda obveze izmjene rezervacije na drugi let može dovesti do neugodnosti za putnike.
- 19 Uredbom se ne predviđa plaćanje odštete u skladu s člankom 7. stavkom 1. za svaku vrstu neugodnosti, nego samo za situaciju koju obilježava kašnjenje od najmanje tri sata. Ta se odredba ne može pomoću načela jednakog postupanja primijeniti na situacije u kojima nije došlo do takvog kašnjenja.
- 20 U skladu s tim, Sud je odlučio da je točno da izmjena rezervacije jednog (prvog) od dvaju letova predstavlja neugodnost za dotičnog putnika, ali se u svakom slučaju ne može smatrati „ozbiljnom” u smislu te uredbe ako putnik unatoč tomu stigne u svoje konačno odredište drugim rezerviranim letom s kašnjenjem manjim od tri sata (presuda Suda od 30. travnja 2020., Air Nostrum, C-191/19, [omissis] t. 32.).
- 21 3. Međutim, drukčija bi ocjena mogla biti potrebna barem u situacijama u kojima već prije trenutka kad se putnik najkasnije mora prijaviti za let postoje dovoljno čvrsti elementi koji upućuju na to da će doći do kašnjenja na konačno odredište od najmanje tri sata.
- 22 U slučaju otkazivanja, u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu, putnik ima pravo na odštetu već ako mu nije ponuđeno preusmjeravanje s kašnjenjem manjim od tri sata.
- 23 Ako su ti uvjeti ispunjeni, načelno nije bitno hoće li putnik zaista započeti planirano putovanje i kada će stići na konačno odredište. U toj se situaciji putnik također ne mora pravodobno prijaviti za let. Ako je sigurno da je let otkazan, takav zahtjev ionako ne bi imao smisla.
- 24 Kao što je ovo vijeće već pojasnilo u jednom drugom kontekstu (rješenje Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) od 3. svibnja 2022., X ZR 122/21, t. 16.), usporediva situacija može postojati ako već prije trenutka kad se putnik najkasnije mora prijaviti za let postoje dovoljno čvrsti elementi koji upućuju na to

da se let još može izvesti samo s kašnjenjem na konačno odredište od više od tri sata. U toj situaciji, kao i u slučaju otkazivanja, također može biti besmisleno zahtijevati pravodobnu prijavu za let.

- 25 Na temelju toga može se zaključiti da, kao i u slučaju otkazivanja, pravo na odštetu u toj situaciji ne ovisi o tome je li putnik započeo planirano putovanje i kada je stigao na konačno odredište.
- 26 4. U ovom bi se sporu tužiteljeva revizija pokazala neosnovanom jer je pravo na odštetu načelno isključeno ako je putnik stigao na konačno odredište s kašnjenjem manjim od tri sata.
- 27 5. S druge strane, ako pravo dolazi u obzir u slučaju da već prije trenutka kad se putnik najkasnije mora prijaviti za let postoje dovoljno čvrsti elementi koji upućuju na duže kašnjenje, postavlja se daljnje pitanje zahtijeva li pravo na odštetu u toj situaciji da se putnik unatoč tomu pravodobno prijavi za let kako bi zračnom prijevozniku omogućio da izmijeni rezervaciju.
- 28 Ovo je vijeće već uputilo to pitanje Sudu u drugom postupku povodom zahtjeva za prethodnu odluku. U skladu s prethodno navedenom premisom, to je pitanje relevantno za donošenje odluke i u ovom sporu.
- 29 Nižestupanjski sudovi do sada nisu utvrdili je li se tužitelj, kao što to tvrdi, pravodobno prijavio za let. Ako to nije potrebno za pravo na odštetu, ovo vijeće može donijeti konačnu odluku o meritumu. U protivnom bi valjalo vratiti predmet žalbenom sudu radi dodatnog pojašnjenja činjeničnog stanja.

[omissis]